

Christines tempelvandring

Årets festivalkunstner finner rom for ro og meditasjon i japanske templer

Årets festivalkunstner **Christine Istad** fra Molde har funnet freden i japanske templer. Nå planlegger hun en ny pilegrimsreise til øya Skikoku, der hun skal gå fra tempel til tempel.

Christines kunstneriske Japan-prosjekt har tittelen «Fusion East West» og finansieres av Statens 3-årige arbeidsstipend. Hun har vært der tre ganger allerede, har begynt å lære språket, og planlegger nå en ny fire ukers tur i november, først to uker som ren studiereise, deretter skal hun gå fra tempel til tempel.

Gå i dialog. – Målet med dette prosjektet er å utfordre mine og andre menneskers vanter forestillinger. Jeg ønsker å arbeide i grenselandet mellom det vestlige og det asiatiske. Noe av kjernen i prosjektet er å gå i så tett i dialog med den japanske åndstradisjon som mulig, slik at jeg kan oppnå en direkte og umiddelbar tilnærming til stoffet, sier Christine Istad.

Kompleksiteten mellom det åndelige, tradisjonelle, innadvendte på den ene siden og det urbane, hypermoderne, utadvendte samfunnet på den andre siden er det hun jobber med nå. Sist september reiste hun sammen med en annen Molde-kunstner, Gjertrud Hals og Kari Gjøver Pedersen som er skribent på en to og en halv ukers pilegrimstur til Shikoku i Japan.

Molderøtter. Christine Istad har sine røtter i Molde, selv om hun er barnefødt i Sverige. Hun vokste opp her og bodde i byen til hun var ferdig med gymnaset og flyttet for å begynne på folkehøgskole. Siden er det blitt utdanning både innenfor kunst og reklame. 45-åringen bor nå på Høvik med mann og to barn, og er for tida aktuell med utstillinga «Frozen Landscapes» på Henie Onstad sentret. Kunsten er bokstavelig noe av farsarven for Christine Istad. Dette ble også manifestert med en utstilling ved Kunstnersenteret Møre og Romsdal i 2004, der hun stilte ut sammen med faren Lars Chr. Istad og broren Peder Istad.

Åpent sinn. – I stipendøkna den la jeg opp til en studiereise til Japan hvert halvår. Helt konkret reiser jeg rundt i Japan med videokamera og fotoapparat. Jeg reiser med et åpent sinn, men har med meg mine erfaringer og mitt vestlige utgangspunkt, forteller Christine som ofte bor på typisk japanske tradisjonelle Ryokans. Dette er en slags Bed&Breakfast,

hvor man ligger på madrasser på tatamimatter på golvet, tasser rundt i tøfler og tar varme bad «onsen» om kveldene og spiser japansk mat. Ellers bor hun i templer der det er mulig, og følger templets rutiner for meditasjon om morgenen og ettermiddagen, og spiser maten de serverer der. Hun leser også en del om Japan og Shinto (gudetron) og om Zen Buddhisme.

Spesiell estetikk. – Mye av det åndelige, kulturelle tiltrekker meg, i tillegg til at japanerne har en helt spesiell form for estetikk som ikke er tilfeldig. Det har rot i zen buddhismen slik jeg ser det. De er opptatt av å ta ting bort i stedet for å tilføye noe. Buddhisstemplene er eksempler på det. De er spartanske og rommene er nesten tomme, forteller hun. Dette er en tilnærming hun kjenner seg igjen i. – Jeg jobber også med dette i min kunst, å redusere, å bort for å forsøke å nå inn til en slag kjerne eller essens. Det kontemplative (selvforydpende) er også en stor del av mine arbeider, og da særlig videoarbeidene, hvor jeg forsøker å oppnå en slag tilstedeværelse og nærvær.

Motstykke. Vi lever i en stresset kultur med høgt tempo og aggresjon. Jeg forsøker å finne et motstykke til dette også på et indre plan i mitt liv. Jeg mediterer til daglig. Det var nok derfor jeg ville gå på en slik pilegrimsreise som er en slags indre reise, i tillegg til at man får kontakt med det typisk japanske på landsbygda, mer enn i de store millionbyene, forteller Christine.

– Så dette gir deg også mye på det menneskelige plan i tillegg til det kunstneriske?

– Ja, jeg kommer i kontakt med meg sjøl på en annen måte når jeg reiser slik. Jeg møter meg sjøl i døra på en måte. Det er veldig utfordrende. Og slitsomt. Jeg stiller spørsmål ved mitt eget liv og hvordan jeg lever. Når man møter en ukjent verden får man et annet perspektiv på seg sjøl. Første uka alene i Tokyo var ikke moro. Jeg følte meg alene i denne millionbyen og hadde ingen «sosiale koder» som kunne brukes. Japanerne tar jo ikke kontakt med deg. Så jeg skjønte etter hvert at det var jeg som måtte ta initiativet. Jeg er

jo litt sjenert så det var en terskel å komme over. Men det at vi er sjenert og tilbakeholdne er nok et fellestrekk mellom nordmenn og japanerne, tror jeg. Japanerne er veldig skjønnere mennesker når du først når inn til dem. Og mange er veldig nysgjerrig.

Lærte japansk. Christine skjønte fort at hun måtte lære seg litt japansk for å kunne gå en pilegrimstur. Trodde hun kunne nøye meg med å lære det muntlig, men nei.

– To japanske skriftspråk har jeg lært på ett år og neste blir kanji, som er kinesisk. Japanerne bruker tre skriftspråk hele tida om hverandre. Det er utrolig spennende og vanskelig. Jeg synes det er fascinerende at vi lever i samme verden, og så er det så ulikt. Dette trigger meg voldsomt. Blir nysgjerrig på det, og vil finne ut mer. Japan er et land som det er vanskelig å komme i nærkontakt med. Det er en del motstand, og det gjør det desto mer spennende, synes jeg. Hun opplever japanerne som veldig høflige og respektfulle. – Jeg kan reise trygt overalt, lite kriminalitet og det er reint sjøl på offentlige toaletter. Togene kommer når de skal, og samfunnet er velordnet. Det er deilig, synes Christine.

Festivalutstilling. På sommerens festivalutstilling vil hun presentere noe av det materialet hun har laget fra Japanprosjektet. Hun vil vise både video-, lydarbeider og fotografier. I tillegg skal noen enkeltverk presenteres ute i byen for et større publikum – for der igjennom å skape en link mellom musikk og bildekunst. – Noen av arbeidene, som for eksempel lydarbeider og fotografier fra Hiroshima, har et sosiokulturelt, politisk tilsmitt. Jeg vil fokusere på den komplekse og vanskelige siden ved den japanske historien, og samtidig kontrastere dette ved å løfte fram også landets vakkre og estetiske kulturtradisjoner, sier Christine Istad som på dette tidspunktet ser for seg en utstilling hvor det er ulike historier i hvert av de fire rommene ved Kunstnersenteret. Neste studietur til Japan blir i april i to uker. I tillegg kommer altså pilegrimsturen i oktober.

Svein Bjørnerem

Harmoni: En liten gravlund i Kyoto gir rom for refleksjon. Her fra turen sammen med datteren Isabelle påska i fjor. FOTO: ISABELLE ISTAD RYE

Moldekunstnere i øst: På en av turene var Christine sammen med en annen moldekunstner, Gjertrud Hals. På pilegrimsjakkene deres er det stempler fra hvert tempel de har besøkt. FOTO: KARI GJØVER PEDERSEN

» Jeg kommer i kontakt med meg sjøl på en annen måte når jeg reiser slik.

Imponert: Når japanerne fikk høre om utlendinger som gikk fra tempel til tempel, ble de imponert. De fleste kjører bil. «Sugoi desu ne!» (Imponerende), sa gruppen hun møtte her. FOTO: GJERTRUD HALS

Video-stills fra en film som heter «Koyoto-Tokyo». FOTO: CHRISTINE ISTAD

Motiv fra Hiroshima. FOTO: CHRISTINE ISTAD

Christine Istad om egen virksomhet:

Christine Istads medier er hovedsakelig fotografi, maleri og video. Hun har deltatt på en rekke juryerte utstillinger, i tillegg til separat- og gruppeutstillinger. Sommeren 2009 har hun blant annet fått utstillingsplass ved Kunstmuseet KUBE i Ålesund. Dette sier hun om sine medier:

Fotografi Jeg har lenge jobbet med en konseptuell vinkling i forhold til fotografiet. Jeg er opptatt av lys og romvirkning i forhold til arkitektur. Bildene er abstrakte/minimalistiske i tillegg til å være taktile. Fotografiene aktualiserer betrakternes rolle relatert til kroppens fysiske omgivelser. Fotografiene har maleriske kvaliteter framfor dokumentariske. Jeg

jobber bevisst med å skape dybde og flere «lag» i bildene, men overlater til betrakteren å tolke innholdet i bildene. Mine fotografier skiller seg nok en del ut fra dagens fotografer som fokuserer mer på det realistiske/dokumentariske.

Video. I videoarbeidene tematiserer jeg det flyktige og essensielle øyeblikk på detaljplan. Selv om motivet innehar bevegelig dynamikk oppleves det på mange måter som et fotografi, ettersom tidsforløpet ikke tilfører billedrommet nye elementer eller hendelsesforløp. Samtidig innehar vannflatemotivet klare referanser til det maleriske, der særlig impressionistenes undersøkelser av naturelementenes iboende kvaliteter danner en gjenkjennelig referanseramme.